

Арх Про
Архитекти & Инженери

Велико Търново, ул. "Братя Белчевци" 1
тел./факс. 63 02 46; e-mail: archpro@abv.bg

Внедряване на мерки за енергийна ефективност в „ПМГ Васил Друмев”

гр. Велико Търново, кв. 29, УПИ I «За училище»

ИНВЕСТИСТРОЙ-92“ ЕООД
оценяване съответствието на инвестиционните
проекти и строителен надзор
лиценз № ЛК-000435/21.06.2005 г.
гр. В. Търново
дата: 2015 г. подпис: *[Signature]*
Управител: Ина Минчева-Киржилова

Съгласували:

1. Част „Арх./ПБ/ПБЗ” ..... арх. Я. Лалев
2. Част „Конструкции” ..... инж. Ив. Тасев
3. Част „Ен. ефективност” ..... инж. Ив. Николов
4. Част „ОВ” ..... инж. Ив. Николов
5. Част „ВК” ..... инж. Г. Димитрова

Фаза : Технически проект
Част : План за безопасност и здраве (ПБЗ)
Възложител: ПМГ „Васил Друмев”

© АрхПро, октомври 2014 година

Обект	: Внедряване на мерки за енергийна ефективност в ПМГ «Васил Друмев» гр. Велико Търново, кв. 29, УПИ I «За училище»
Фаза	: Технически проект
Част	: План за безопасност и здраве (ПБЗ)
Възложител:	ПМГ „Васил Друмев” – В. Търново

Обяснителна записка

1 Обща част

Настоящият проект за безопасност и здраве на обекта е изготвен в съответствие с разпоредбите на:

- Наредба № 2 от 22 март 2004 г., за минимални изисквания за безопасност и здравословни условия на труда при извършване на СМР.
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд

Той е съобразен с:

- Наредба № РД-07/8 от 20 декември 2008 г. за минималните изисквания за знаци и сигнали за безопасност и/или здраве при работа
- Наредба № 7 от 1999 г. за минимални изисквания за ЗБУТ на работните места и при използване на работното оборудване
- Наредба № 3 от 1996 г. за инструктажа на работниците по БХПТО,
- Наредба № 4/21.05.2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти
- Наредба № 13-1971 от 29.10.2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар.

ПБЗ се разработва, когато изпълнението на СМР е свързано със специфични рискове за безопасността на работещите на обекта и има за задачи:

- уточняване на общите условия на строителната площадка;
- избор на строителна механизация за изпълнение на СМР и набелязване мерки за контрол и осигуряване на безопасна работа с машините и съоръженията;
- набелязване мерки и изисквания за осигуряване на безопасност и здраве при извършване на СМР, включително за местата със специфични рискове;
- план за предотвратяване на пожари и аварии, за пожарна безопасност и за евакуация на работещите и на намиращите се на строителната площадка.

Съдържанието на План за безопасност и здраве, съответства на чл. 10 от Наредба № 2/26.02.2004 г. и последващите изменения за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършване на СМР.

Настоящата проектна разработка е изготвена по изискване на Възложителя на основание **чл.140 от ЗУТ**, въз основа на всички проектни части и след извършени предварителни изследвания :

- Инвестиционен проект по части архитектура, ен. ефективност, ОВ, ПБ и ВиК.
- Нормативни документи за разход на труд и невъзобновяеми ресурси .

2 Местоположение, характеристика на площадката и строителния обект

Извършва се реконструкция на отоплителната инсталация в сградата и топлоизолация на ограждащите конструкции – стени, под, покрив. Съществуващият покрив е скатен, покрит с ламарина, която е амортизирана и се подменя.

Площадката е разположена в очертавания на УПИ I, отреден „За училище“.

Обектът е осигурен с ел. енергия и вода.

Климатът на района, в който ще се извършва строителството, е умерено континентален.

Има период от 200 дни или 9 месеца по 22 работни дни. Зимните температури са с минимални стойности до -22 °C, а летните температури достигат до +35 °C.

3 Общи задължения по ЗБУТ на участниците в строителния процес

Участниците в строителния процес и техните основни задължения са определени в Закона за устройство на територията (чл.160-166).

Конкретните задължения на участниците в строителния процес по отношение на здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) са определени в Наредба № 2 за ЗБУТ при СМР от 2004 г.(чл.5, 6 и 7) .

3.1 Възложител

Основно действащо и отговорно лице по отношение на здравословните и безопасни условия на труд по време на изпълнението на строежа е **Възложителят-инвеститор**, който трябва да осигурява:

- площадката и безопасни подходи към нея;
- необходимите проекти, в т.ч. и ПБЗ
- координатори (физически лица) по безопасност и здраве.

По силата на ЗУТ (чл. 161) и Наредба №2 от 2004 г. за осигуряване на ЗБУТ (чл.6)

Възложителят не се освобождава от отговорност по отношение осигуряването на ЗБУТ, независимо от това, че в процеса на договаряне са определени координатори по безопасност и здраве.

Възложителят може с писмен договор да си осигури предпазване от отговорности, ако умело и точно навреме ги е прехвърлил или възложил на други участници в строителния процес. На други участници може да се възложат отговорностите за информационната табела, за гаранцията, че с проекта са спазени изискванията за безопасност при всички етапи от строителството; за гаранцията, че всички инсталации (водопровод, електропроводи, газопровод, канализации и т.н.), попадащи в зоната на строителната площадка, са ясно означени .

3.2 Строител

Извършва оценка на риска преди започването на работа и до завършването на строежа;

Осигурява:

- извършването на СМР в технологична последователност и срокове, определени в инвестиционния проект и в плана за безопасност и здраве;
- комплексни ЗБУТ на всички работещи, вкл. на подизпълнителите и на лицата, самостоятелно упражняващи трудова дейност, при извършване на СМР на изпълняваните от него строежи;
- изработването и актуализирането на инструкции по безопасност и здраве, съобразно конкретните условия на строителната площадка по видове СМР и при спазване на изискванията по Наредба №2/2004 г.;

- избора на местоположението на работните места при спазване на условията за безопасен и удобен достъп до тях и определянето на транспортни пътища и/или транспортни зони;
- необходимите предпазни средства и работно облекло и употребата им в съответствие с нормативната уредба и в зависимост от оценката на съществуващите професионални рискове за всеки конкретен случай;
- инструктажа, обучението, повишаването на квалификацията и проверката на знанията по ЗБУТ на работещите;
- картотекиране и отчет на извършените прегледи, изпитвания, техническа поддръжка и ремонти на съоръженията и работното оборудване (електрическите и повдигателни съоръжения, строителните машини, транспортните средства и др.) и постоянния им контрол с оглед отстраняване на дефекти, които могат да се отразят на безопасността или здравето на работещите;
- необходимите санитарно-битови помещения съобразно санитарно-хигиенните изисквания и изискванията за пожарна и аварийна безопасност (ПБ), времетраенето на строителството и човешките ресурси;
- поддържането на ред и чистота на строителната площадка;
- разделянето и организирането на складовите площи за различни материали, особено когато това се отнася за опасни материали и вещества;
- изискванията за работа с различни материали;
- изискванията за съхраняване и отстраняване използваните опасни материали;
- събирането, съхранението и транспортиране на отпадъци и отломки;
- адаптирането на етапите и/или видовете СМР към действителната им продължителност при отчитане на текущото състояние на дейностите на строежа;
- по всяко време да може да бъде оказана първа помощ на пострадалите при трудова злополука, пожар, бедствие или авария;

При необходимост изработва и утвърждава вътрешни документи (заповеди, образци и др.) за осигуряване на ЗБУТ, съобразени с конкретни условия;

Предприема съответните предпазни мерки за защита на работещите от рискове, произтичащи от недостатъчна якост или временна нестабилност на строителната конструкция;

Не допуска наличието на работни места извън границите на строителната площадка, а когато това е наложително-прави специален инструктаж по ЗБУТ на работещите и прилага специални мерки, както за тяхната защита, така и за защита на преминаващите и/или намиращите се в опасна зона на извършваните СМР;

Организира вътрешна система за проверка, контрол и оценка на състоянието на безопасността и здравето на работещите;

Писмено определя в длъжностни характеристики задълженията на отговорните лица (технически ръководители, бригадири и др.) и работещите по отстраняване на рисковете в работния процес и им предоставя нужните за това правомощия и ресурси; утвърждава организационна схема за взаимоотношенията между тях;

Предприема допълнителни мерки за защита на работещите на открити работни места при неблагоприятни климатични условия.

Взема предвид указанията, дадени от координаторите по безопасност и здраве, като възлага изпълнението им на отговорни лица в съответствие с нормативната уредба, вътрешни инструкции и документи, вида на строежа, наличието на подизпълнители и др. Отговаря за вредите от замърсяване или увреждане на околната среда в резултат от извършваните СМР.

Определя отговорни лица за прилагане на мерки за оказване на първа помощ, за борба с бедствията, аварията и пожарите, и за евакуация; броят на тези лица, тяхното обучение и

предоставеното им оборудване трябва да бъдат адекватни на специфичните особености и/или на големината на строежа.

Съгласувано със съответните държавни органи организира разработването и утвърждаването на план за предотвратяване и ликвидиране на пожари; план за предотвратяване и ликвидиране на аварии; план за евакуация на работещите и на намиращите се на строителната площадка.

3.3 Технически ръководител

По правило и по необходимост е в състава на Строителя, но и в ЗУТ и в Наредба №2/2004 г. е изведен и като самостоятелен участник в строителния процес, особено по отношение на ЗБУТ.

Техническият ръководител :

- изпълнява и контролира спазването на изискванията на ЗБУТ;
- пряко участва при изработването на инструкциите за безопасност и здраве и ръководи и контролира тяхното прилагане ;
- спазва изискванията за ЗБУТ към използваните строителни технологии и проекти;
- провежда инструктаж по ЗБУТ на ръководените от него работещи;
- забранява работата със строителни машини, съоръжения и инструменти, които не отговарят на изискванията за ЗБУТ;
- незабавно уведомява преките си ръководители за злополуки и/или аварии на строителната площадка, строежа, частта от строежа или работните места, за които отговаря;
- разпределя работещите по работни места съобразно тяхната правоспособност, квалификация, знания и опит;
- контролира:
монтажа и демонтажа на елементи;

в) правилното подреждане и съхранение на строителната площадка на материалите, изделията и оборудването;

- осигурява:
  - а) прекратяване на работата и извежда всички лица от строителната площадка, строежа или съответното работно място, когато има сериозна или непосредствена опасност за здравето или живота им или когато са налице условия, при които се изисква спиране на работа; при отсъствието му от строителната площадка тези задължения се изпълняват от посочени от него лица с необходимата квалификация;
  - б) ред и чистота на работните места и строителните площадки, за които отговаря;
  - в) координация на работата, когато скелетата, платформите и люлките се използват от няколко бригади;
- определя :
  - а) работната зона и границите на опасната зона при преместване на строителни машини и механизация на строителната площадка; в случаите , когато машинистът няма достатъчна видимост, техническият ръководител определя към него сигналист;
  - б) местата на захващане на предпазни колани на работещите и на люлките, платформите и висящите стълби към сигурна и здрава опора и ежедневно контролира окачващите им приспособления преди започване на работа;
  - в) лице, което да контролира изправността, правилната експлоатация, прегледите, поддръжката и ремонта на работното оборудване (строителни машини, директни горивни устройства и др.);
  - г) лице, което да отговаря за изправността, правилното използване, прегледите, почистването и ремонта на санитарно-битовите помещения;

- изпълнява в срок предписанията на контролните органи за ЗБУТ;
- участва при анализиране на причините за допуснати трудови злополуки.

3.4 Координатор по безопасност и здраве

- координира осъществяването на общите принципи за превантивност и безопасност съгласно ЗЗБУТ при:
  - а) вземане на технически и/или организационни решения за едновременно или последователно извършване на етапите и видовете СМР;
  - б) оценяване на необходимата продължителност за извършване на етапите и видовете СМР;
- координира осъществяването на изискванията за ЗБУТ съгласно чл.16, т.1 и на плана за безопасност и здраве съгласно чл.7, т.2 ,когато такъв се изисква, от строителите и, при необходимост от защита на работещи, от лицата, самостоятелно упражняващи трудова дейност;
- актуализира плана за безопасност и здраве по чл.7 , т.2 и информация по чл.7 ,т.3 при отчитане на настъпилите изменения с напредването на СМР;
- организира съвместна работа между строителите, в т.ч. подизпълнителите и включилите се в последствие в работата строители, на една и съща строителна площадка, осигурява взаимна информация и координира техните дейности
- координира контрола по правилното извършване на СМР;
- предприема необходимите мерки за допускане на строителната площадка само на лицата, свързани с осъществяване на строителството.

3.5 Работници, опериращи със строителни машини и монтажни пистолети

- спазват инструкциите за експлоатация, инструкциите за безопасност и здраве и изискванията на наредбата за съответната машина или инструмент;
- преди започване на работа проверяват изправността на машините и инструментите, а по време на работа следят състоянието им, като при установена неизправност прекратяват работата;
- при съвместна работа със сигналист точно изпълняват подаваните сигнали; изпълняват нарежданията на техническия ръководител, а в негово отсъствие - на заместника му или на бригадира, ръководещ изпълнението на съответния вид СМР, освен когато тези нареждания противоречат на изискванията за правилна и безопасна експлоатация на машината.

При инструктажа работещите, които извършват СМР, се информират за задълженията им да:

- спазват изискванията за безопасност и здраве при изпълняваната от тях работа;
- се явяват на работа в трезво състояние и да не употребяват в работно време алкохол и упойващи вещества;
- спазват указанията за безопасно движение на територията на строителната площадка и на работните места;
- не извършват СМР, за които не притежават изискваната правоспособност или квалификация;
- използват личните и други предпазни средства, когато това се изисква, и след употреба да ги връщат на съответното място;
- преустановяват незабавно работа и да уведомяват непосредствения си ръководител за всяка ситуация, за която имат основателни причини да считат:
  - а) че са създадени условия, застрашаващи както тяхното здраве или живота им, така и здравето и/или живота на околните лица; или

б)когато е констатирана неизправност в машините, съоръженията, уредбите, инструментите, скелетата, платформите, люлките, защитните средства и др., вследствие на което може да възникне злополука, авария, пожар или взрив;

- използват правилно машините, апаратите, съоръженията, уредите, инструментите, опасните вещества, транспортното оборудване и другите средства за производство, както и да не използват неизправни такива;
- не прекъсват, променят или отстраняват произволно предпазните средства на машините, апаратите, инструментите, съоръженията и сградите;
- сътрудничат в рамките на тяхната сфера на дейност на строителя и/или на координатора по безопасност и здраве за осигуряване на безопасна работна среда.

4 Снабдяване на строителната площадка

4.1 Електроснабдяване

Осигуряването на ел. захранване за строителни нужди е уредено от Възложителя. В сградата има съществуващо ел. табло, което ще се ползва по време на строителството. Електротехническият персонал, на който е възложено изпълнението и поддържането на временното електрозахранване на строителната площадка, предварително да се запознае със схемата за временното захранване от техническия ръководител, отговорен за изпълнението му.

Кабелите, използвани за временно ел. захранване с дължина над 3.0 м, които се полагат въздушно, да се окачат към носещо въже или към съществуващи конструктивни елементи, така че изолацията им да не се подлага на механични увреждания. (поставя се съответна конкретна схема или се прави препратка към т. 2 - Строителен (общ) ситуационен план).

4.2 Вода

По време на строителството вода за производствени и питейни нужди ще се осигурява от съществуващата водопроводна инсталация на сградата.

4.3 Временен склад за инструменти и ЛПС

В определено от Възложителя помещение се организира склад за инструменти и ЛПС.

4.4 Необходимата техника и механизация

За отделните етапи са необходими различни строителни машини, съобразно технологията на строителния процес.

За обекта като цяло е необходима следната механизация:

- Камиони
- Скеле
- Повдигателно съоръжение
- Електрожени
- Бормашина

5 Организация строителна площадка

5.1 Места за складиране на отпадъци

Складирането се в контейнер и се извозват периодично.

Техническият ръководител и работниците от всички специалности се предупреждават изрично, че строителните отпадъци се събират и складира в контейнерите след всеки работен ден; че е забранено хвърлянето на отпадъци от височина, независимо дали има или няма хора по площадката.

5.2 Места на санитарно-битовите помещения

Показани са на схемата. Това са: Тоалетна - съществуваща; Битови помещения – в сградата на Възложителя;

При избор на помещение за работниците да се спазват правилата за съвместяване и основните изисквания за безопасност и хигиена, като: норми за необходимите квадратури; норми за отдалеченост; норми за термо-влажностни режими; възможности за използване при злополуки и аварии.

5.3 Осветление на работните места

Не се предвижда работа на тъмно. Предвидено е дежурно осветление на строителната площадка.

Осветеността на строителната площадка и работните места да съответства на БДС EN 12464 "Осветление".

Преносимото осветление да се окачва, поставя или пренася съобразно с изискванията на технологичния процес. За преносими осветители да се ползват само специално предназначени за тази цел такива, имащи предпазна решетка и устройство за закачване. Осветителите да се захранват с гумиран кабел и работно напрежение до 42 V.

Забранява се ползването на преносими осветители с електрозахранване над 12 V във влажни места

На преносимите лампи и трансформаторите към тях да се извършва ежесмесечна проверка на изолационното им съпротивление и състоянието на кабелите, кожусите и други.

На местата за преминаване на хора, където има опасност за падане от височина (стълбища), освен наличието на общо осветление на строителната площадка, да се поставят допълнителни осветители, предназначени за осветяване на тези места.

5.4 Сигнализация

Не се допуска използването на подемници, ако не е изправна звуковата им сигнализация.

6 Организационен план за изпълнение на СМР

Строителната площадка се определя и открива при условията и по реда на Закона за устройството и територията (ЗУТ). Разработката на този организационен план има задача да осигури пълна представа за провеждането на строителния производствен процес по площадката от деня на започване на строителните работи до деня на съставянето на констативен акт обр. 15 от Наредба № 3, с който удостоверяват че строежът е изпълнен съобразно установените инвестиционни проекти, заверената ексекутивна документация, изискванията към строежите по чл.169, ал.1 и 2 от ЗУТ и условията на сключените договори. С този акт се извършва предаването на строежа от строителя на възложителя. Тази пълна представа е необходима и е насочена към възможно най-подробно изясняване на необходимите мероприятия по ЗБУТ.

Всяка промяна в графика за изпълнение на видовете работи (по дати, обеми или технологии), ще предизвиква (ще налага) промяна в организационните решения и обратно. Това съобразяване ще бъде задължение на техническия ръководител и на координатора по безопасност и здраве.

6.1 Ограничителни условия по ПБЗ

- Предвидените орг. схеми трябва да се спазват стриктно или да се актуализират своевременно, което е задължение по чл. 11, точка 3 от Наредба № 2. Всяка промяна следва да се отразява писмено в протокол (акт) или в Заповедната книга.
- Категорията на строежа и характерните позволява за Координатор по безопасност и здраве (КБЗ) за етапа на изпълнението (чл. 11, Наредба 2) да бъде определен техническия ръководител за координатор по безопасност и здраве.
- Името и необходимите лични данни на физическото лице КБЗ трябва изрично да се впишат в договора на Възложителя с Надзорника или в анекс към договора, или в

разменена кореспонденция. Всяка налагаща се промяна (смяна) на КБЗ се отразява (предварително) писмено. Назначеният (определеният) координатор (КБЗ) изпълнява лично всички функции, предвидени в Наредба № 2 за ЗБУТ. Тези функции трябва да се конкретизират в договор и длъжностна характеристика.

- В договора със строителя се записва или дописва изрична клауза за изпълнение на нареждания, издавани от КБЗ, свързани със задачите му по контрола за ЗБУТ.

6.2 Етапи за изпълнение на СМР, съобразно изискванията по ЗБУТ.

Изпълнението на мероприятията по ЗБУТ разделяме условно на етапи, без това разделяне да има задължителност за плащания, смени на персонал, доставки, договорености с подизпълнители и други подобни мероприятия. Предвидено е строителството да се извърши от едно строителна фирма.

6.2.1 Първи етап

Включва следните окрупнени видове дейности :

- подготовка и организиране на площадката
- демонтаж на радиатори
- демонтаж съществуващ покрив, улуци и водосточни тръби

Строителна площадка

Площадката е оградена.

Преди започване на строителните работи да се определят местата за складиране на отпадъците от демонтажните работи по отоплителната инсталация и покрива. Отпадъците ще се изнасят и извозват от обекта ежедневно. В деня на откриване на строителната площадка под отговорността и контрола на Възложителя, строителят трябва да постави на видно място информационна табела със съдържание :

- дата на откриване на строителната площадка
- номер и дата на разрешението за строеж
- точен адрес на строителната площадка
- възложител
- строител
- координатор по безопасност и здраве
- планирана дата за започване на работа на строителната площадка
- планирана продължителност на работа
- планиран максимален брой работещи на строителната площадка
- планиран брой строители и лица, самостоятелно упражняващи трудова дейност на строителната площадка
- данни за вече избрани подизпълнители (ако се реши да има такива)

Съгласно Глава V, Раздел III, чл. 62(2) обектът се сигнализира с предупредителни табели "Внимание! Строителен обект", "Внимание! Изход". Табелите да отговарят на изискванията на БДС 1517.

На вход/изхода на строителната площадка се поставя временен пътен знак Б2 (STOP). Строителната площадка трябва да отговаря на всички санитарно-хигиенни изисквания и да е в съответствие с генералния план на обекта.

6.2.2 Втори етап включва:

- Изпълнение нова отоплителна инсталация
- Реконструкция водопровод съблекални

Изпълняват се съгласно проектите по част ОВ и ВК.

6.2.3 Трети етап

- направа топлоизолация външни, вътрешни стени, таван
- направа нов покрив от ЛТ ламарина, тенекеджийски работи, монтаж слънчеви колектори и подвързване към инсталацията за БГВ
- външно боядисване

Техническият ръководител и КБЗ следят за правилното монтиране на рамковото скеле и закрепването му към терена. Приемането на скелето да стане непосредствено преди

започване на работа от техническия ръководител. Работниците да са със колани за укрепване, да се определи броя работници на съответния работен фронт, да се използват каски и ръкавици за лична защита.

Обектът може да се изпълнява поетапно (по корпуси), за да не се нарушава работата на Възложителя.

7 Организационни указания за преодоляване опасностите по фази

7.1 Изпълнение на СМР

7.1.1 Демонтажни работи

При демонтажните работи задължително се ползват ЛПС. Да се направи защитна козирка над главния вход на сградата, за обезопасяване на посетителите в училището.

Демонтираните материали се сортират и нареждат на указаните места.

7.1.2 Инсталационни работи

• Отоплителна инсталация

Тръбната разводка на ОВ инсталацията се изпълнява съобразно чертежите и техническите спецификации към тях. При работа по покрива за монтаж на слънчевите панели да се ползват задължително ЛПС – нехлъзгащи обувки, каски и предпазни колани.

Рязането на материали да се извършва на оградени и защитени места. Пренасянето на материали в палети става съобразно инструкцията по БЗ.

При заваряване опасната зона е на разстояние най-малко 5 м при липса на негорими прегради и 10 м при наличие на взривоопасни материали. Ако има дъжд и сняг не се допуска заваряване.

• ВК инсталация

Изгражда се съгласно съответните проекти при спазване на инструкциите за безопасна и аварийна работа.

Задължително е обезопасяването на изкопите с предпазни парапети и сигнализирането им със съответните знаци. Слизането и качването в изкопи и шахти се извършва само със специално поставени и укрепени стълби.

При изпълнението на ВК инсталациите да се спазва Правилника за извършване и приемане на вътр. и външни водопроводни и канализационни инсталации – БСА 3-4/1968, 2/84, 4/87. При изпълнение на присъединителни връзки, водопроводното налягане е спряно и мястото – сигнализирано.

7.1.3 Монтаж на сглобяеми елементи и оборудване – слънчеви колектори на покрива.

Преди започване на монтажните работи строителят определя с писмена заповед отговорно лице за безопасна експлоатация на подемно - транспортните машини, монтажните инструменти и приспособления и транспортните машини, монтажните инструменти и приспособления и такелажните средства, което осъществява контрол за техническото състояние и безопасната експлоатация на товароподемните механизми; състояние и безопасната експлоатация на товароподемните механизми; участва в освидетелстването на товароподемните и монтажните приспособления и води отчет за годността им; следи за спазване на вътрешните документи за изпълнение на такелажните работи и временното укрепване на монтираните елементи.

Конструкциите се монтират с технически изправни приспособления. По време на работа тяхното състояние се проверява периодически.

Монтажните работи се извършват така, че да са осигурени устойчивостта и геометричната неизменяемост на монтираната част във всеки етап на монтажа и безопасното изпълнение на монтажните и останалите видове строителни работи, извършвани по съвместен график. Не се допуска повдигане на товари, превишаващи товароподемността на повдигателния механизъм повдигане на засипани със сняг или пръст конструкции.

Повдигането и поставянето на елементите в проектно положение се извършва плавно, без удари и сътресения.

Опасните зони, в които работи повдигателното съоръжение се обозначават и ограждат. В тях не се допускат незаети с монтажния процес лица, както и извършване на други видове СМР. Забранено е стоенето и преминаването на хора под повдигнати товари. Всички монтажници работят с предпазни каски.

Особено внимание да се обърне при работа в близост до ел. проводници.

При престой и почивка през нощта монтажните механизми се стабилизират неподвижно с оглед недопускане на аварии вследствие на вятър или други причини.

При рязане на елементи за конструкции, технологично оборудване или тръбопроводи се осигуряват мерки срещу случайно падане на отрязаната част, което би довело до риск за работещите или оборудването.

Демонтирани елементи или оборудване се складира в устойчиво положение.

При сглобяване и разглобяване на цилиндрични елементи се вземат мерки за стабилното им складиране и закрепване.

Разединените възли, комуникации, детайли и др. се закрепват сигурно. Демонтираните части или детайли се поставят в устойчиво положение.

Не се допуска оставяне на инструменти, продукти, облекло и други предмети в технологично оборудване и тръбопроводи след завършване на работната смяна.

Електрическите инсталации се монтират от лица с необходимата правоспособност по електробезопасност. Не се допуска използване на части от постоянните електрически инсталации за временни захранвания преди пълното им завършване и въвеждане в експлоатация.

При извършване на изпитване на готови електрически инсталации се вземат предпазни мерки за защита на работещите, както и на други лица, намиращи се на строежа, от попадане под напрежение и поражения от електрически ток.

При монтаж на отоплителни инсталации техническият ръководител не допуска влагане на продукти и части, предназначени за студена вода в инсталации за топла вода.

Инсталации, в частност връзки в електроинсталации, заварки и укрепвания на тръби, фасонни части, отоплителни тела, вентилационни проводни и др., които се изпълняват едновременно с други видове СМР, се монтират с повишено внимание и под непосредствено наблюдение на техническия ръководител или упълномощен от него бригадир.

7.1.4 Покривни работи

Изпълнява се нов покрив от ЛТ ламарина. Изпълнява се мълниезащитата на покрива и се подвързва към заземителния контур. Всички материали да бъдат придружени със сертификати за качество.

При работа да се ползват задължително ЛПС – нехлъзгащи обувки, каски и предпазни колани.

7.1.5 Тенекеджийски работи

При работа по покриви и части от сградата е задължително ползването на предпазни колани, нехлъзгащи обувки и обезопасено скеле. Задължително е обезопасяването от падащи предмети на зоната под работното място.

7.1.6 Бояджийски и топлоизолационни работи

При работа по покриви и части от сградата е задължително ползването на предпазни колани, нехлъзгащи обувки и обезопасено скеле. Задължително е обезопасяването от падащи предмети на зоната под работното място.

7.1.7 Работа с ел. инструменти :

До работа с ел. инструменти се допускат само обучени и инструктирани работници. За изправността и безопасността на ел. инструментите да отговаря специално назначено техническо лице. Включването към ел. мрежата без ключове и контакти е забранено .

След приключване на работния ден всички ел. инструменти задължително да се изключват и прибират в приобектов склад, напрежението от главното табло се изключва от шалтера и таблото се заключва. Преместването на ел. уреди да става само при изключено напрежение.

7.1.8 Работа с електрожен :

Допускат се само работници със съответната квалификация и документ за правоспособност.

Задължително е:

- електроженните генератори и трансформатори да са с предварително проверена изправност и съставен за проверката протокол;
- ел. кабелите, захранващи генераторите и трансформаторите от ел. табла да са обезопасени, с цел запазване на целостта им;
- ел. кабелите за замърсяване и за ръкохватката също да са предпазени от механични наранявания;
- ползването на съответно работно облекло;
- спазването на всички противопожарни мероприятия;
- изключването на генераторите и трансформаторите от ел. захранване след приключване на работния ден;
- добро укрепване на метални конструкции и частите, осигуряващи ги против падане и деформации преди окончателното закрепване.

7.1.9 Стълби, платформи, скелета

Стълби, платформи

- Слизането и изкачването на работещи по наклони, по-големи от 20°, се извършва по стълби, обезопасени с парпети.
- Изкачването на работещите по стълби на височина, по-голяма от 10,0 m, се допуска, при условие че стълбите са съоръжени с площадки за отдох, разположени във височина на разстояние не по-голямо от 10,0 m.
- Когато стълбите служат за достъп до площадка с повече работещи и има интензивно движение, се използват отделни стълби за изкачване и слизане.
- Стълбите трябва да имат достатъчна якост, да са обезопасени, правилно поддържани и използвани на съответните места и според предназначението им.
- Преди използване стълбите се изпитват на статично натоварване 1,2 kN, приложено към едно стъпало, в средата на намиращата се в експлоатационно състояние стълба.

Преносими стълби се използват за извършване на СМР, когато:

1. е невъзможно или нецелесъобразно използването на стационарни стълби, на стълби с механично задвижване, скелета, работни платформи и други по-удобни и по-безопасни съоръжения;
2. няма забрана за използването им при извършване на съответния вид СМР по реда на наредбата;
3. работата не е свързана с придържането на обемисти или тежки товари
4. не се пренасят товари, по-тежки от 0,2 kN, а при удължени стълби чрез наставяне - от 0,1 kN, или не се налага товарът да се държи с две ръце;
5. не се поставят в непосредствена близост до отвори в подове и стени, до остри стърчащи предмети, открити съдове с опасни течности и химикали и др., вследствие на което може да се увеличи размерът на травмите при падане;
6. теренът или подът е равен и нехлъзгав и не се налага ръчно придържане на някое от рамената на двураменни стълби;
7. са осигурени срещу преобръщане;

8. естеството на работата не изисква едновременно ѝ извършване от повече от един човек върху една стълба;

9. тежестта на лицето, използващо стълбата с или без допълнителен товар, не надвишава допустимото ѝ натоварване.

- Не се допуска използването на:

1. преносими стълби за извършване на работи по стени и тавани на височина, по-голяма от 3,5 m, и за изкачване на тежки товари;

2. нестабилни, подвижни или неосигуряващи стабилност конструкции (прясно боядисани или заледени стени, водосточни тръби, кръгли колони, мачти, стълбове, ъгли на сгради, тръби и др.) за горна опора на единична стълба.

- Използването на висящи стълби се допуска по изключение с разрешение на техническия ръководител, при условие че са метални, имат съпроводителна документация от производителя им и са сигурно захванати в горния си край за подходящ конструктивен елемент.
- Не се допуска използване на висящи метални стълби, когато работещият не е обезопасен

Скелета

Монтирани скелета, които не са използвани в продължение на повече от един месец или са били изложени на неблагоприятни климатични въздействия, или след земетресения, реконструкция или всяко друго обстоятелство, което може да засегне (намали) тяхната якост (здравина) или устойчивост, се използват с разрешение на техническия ръководител на строежа.

1 Габаритната височина между два пода от скелето не трябва да е по-малка от 2,0 m.

2 Не се допуска едновременно извършване на СМР от скеле на две съседни нива от работещи, намиращи се един над друг.

3 Местата, определени за приемане на материалите върху скелето, се разместват най-малко на 10,0 m в хоризонтална посока.

4 Скелетата се монтират, демонтират и закрепват хоризонтално към сградата или съоръжението на места и по начин, определени с инструкцията за експлоатация или с индивидуалния проект по чл. 87, ал. 2. Конструкцията, към която се закрепва скелето, както и връзката на закрепване се оразмеряват така, че да понесат анкерните усилия.

5 Годността на скрепителните елементи се проверява преди монтажа им от техническия ръководител.

6 При демонтаж на скелето отворите на по-долните нива от строежа се обезопасяват срещу падане на хора и предмети. Не се допуска хвърляне на елементите от скелето.

7 Изкачване и слизане по скеле се допуска само по обезопасени проходи чрез стълби, които са елемент на скелето.

8 Площадките на всяко ниво, до което излиза стълбата на скелето, се обезопасяват с парапет от три страни.

9 Подвижните кули от леко тръбно скеле в работно положение се укрепват, както следва:

- при височина до 6,0 m - със стабилизатори;
- при височина над 6,0 m - към неподвижна конструкция.

10 Подвижните скелета се съоръжават със застопоряващи устройства срещу внезапни премествания. По време на работа опорите на подвижното скеле се закрепват неподвижно.

11 Не се допуска преместване (придвижване) на подвижно скеле, когато върху него има хора, материали, инструменти, отпадъци или др., както и при неблагоприятни климатични условия (силен вятър, заледен път и др.).

7.2 Класифициране на опасностите

Уврежданията, които биха могли да настъпят при изпълнение на СМР на строежа, в съответствие с оценките на риска, ще произхождат от:

- а) падане от височина – втори, трети етап
- б) удар от падащи предмети - всички етапи
- в) неправилно стъпване и удране - всички етапи;
- г) поражение от електрически ток - всички етапи;
- д) пресилване – всички етапи;
- е) други опасности.

7.2.1 Фактори, увеличаващи риска от падане от височина при работа от скеле

- Атмосферни условия – вятър, дъжд
- Превисаване товароносимостта на скелето
- Недостатъчна стабилност
- Липса на изправност на огражденията
- Работа, свързана с вдигане и пренасяне на тежести
- Удар от падащи предмети
- Складиране на материали на работната площадка
- Подходите и проходите на скелетата
- Състоянието на работната площадка
- Неправилно проектиране на конструкцията на скелето
- Състоянието на конструкцията

7.2.2 Фактори, увеличаващи риска от падане от височина при покривни работи

- Атмосферни условия – вятър, дъжд, сняг
- Работа в близост и по контура на покрива
- Формата и наклонът на покрива
- Товароносимостта и износването на елементите на покривната конструкция
- Монтиране на спомагателни съоръжения
- Манипулация със специфични строителни машини
- Здравословното състояние на работниците
- Видът на покривната настилка

7.2.3 Инструкции за безопасна работа

За изпълнение на всеки вид работа, свързан с опасностите, установени с оценката на риска, координаторът ще изисква от изпълнителите писмени инструкции по безопасност и здраве. Копие от всяка инструкция ще се поставя на видно място в обсега на площадката.

7.2.4 Основни организационни и технологични мероприятия за ЗБУТ

Основните, задължителни за всички специалисти по цялата площадка, мероприятия са:

- всяко движещо се по площадката лице да е с предпазна каска;
- всички работници да са с предпазни облекла и ръкавици;
- не се допускат на работа неинструктирани работници за конкретния вид работа;
- всички съоръжения, машини и инструменти, работещи с електрически ток да са заземени по установения нормативен ред;
- всеки съизпълнител се грижи за ЗБУТ на своя състав;
- за изпълнението на всеки вид работа се осигуряват инструкции, които се поставят на видно и достъпно място на строителната площадка;
- В сички пътеки, отвори, стълби и подобни се обезопасяват с необходимите парапети, капаци и др. При всяка опасност се поставят знаци съответстващи на изискванията на Наредба 07/8.

- **Основни мерки за елиминиране или минимизиране на риска за падане от височина при работа с преносими стълби**

Използването им да става само за извършване на краткотрайни строително-монтажни работи. При качване и слизане от стълбата винаги да се прилага правилото на трите опорни точки. Желателно е използването на двураменни стълби вместо единични. При работа над 3 м работещият да се закрепва посредством предпазен колан към сигурна съседна конструкция. Стълбите да се съхраняват по начин, изключващ механични повреди и деформации вследствие на неблагоприятни атмосферни условия. При наличие на пукнатини стълбата да се бракува. Техническият ръководител определя лице, което да осъществява контрол и да извършва поддържане на преносимите стълби. Стъпалата на дървените стълби да се закрепват към страниците чрез сглобка нут и федер. Работникът да използва ЛПС.

Някои мерки за елиминиране или минимизиране на риска от падане при работа от скеле

- Монтажът да се извършва от обучени и опитни работници, ползващи ЛПС
- Спазване на процедурата по приемане годността за безопасна експлоатация на скелето
- Да не се ползват елементи от един тип скеле за направа на друг тип
- Спазване забраната за едновременно работа на две площадки, разположени в една вертикала, без наличието на междинен плътен под
- Спиране на работа при влошени метеорологични условия
- Определяне на допустимия брой работници, теглото и вида на материалите
- Маркиране на подходите и отворите на скелето
- Качване и слизане от едно ниво на друго да става само по определените за целта съоръжения
- Да се има предвид основата, върху която е скелето
- Подвижните скелета да не се преместват когато има хора върху тях
- Да се почистват работните площадки
- Да не се допуска препречване на проходите по време на работа
- **Основни мерки за елиминиране или минимизиране на риска за падане от височина при покривни работи**
  - Спиране на работа при влошени метеорологични условия
  - Свеждане до минимум на монтажните операции на покрива
  - Използване на специални стълби и противоплъзгащи обувки
  - Монтиране на предпазни парпети или скеле
  - Да се работи винаги с лице към билото на покрива
  - Да не се използват кранове и строителни подемници за извършване на покривни работи по стрехи и бордове
  - Използване на ЛПС за работа на височина
  - Работниците да са минали предварителен медицински преглед
  - Извършването на покривни работи да става след разрешение на техн. ръководител
  - Провеждане на ежедневен инструктаж

8 Строителен ситуационен план

Строително ситуационният план е извадка от общия ситуационен план към проекта. Всички схеми в настоящия ПБЗ са на основата на строителния ситуационен план, изискван по чл. 10, точка 2 от Наредба № 2 за минималните изисквания за ЗБУТ при извършване на СМР.

9 Комплексен план график

Изпълняват се мероприятията предвидени в организационния план. Срокът се определя от броя на работниците, темпото на работа и навременното зареждане с материали и техника.

10 Ликвидиране на пожари и/или аварии

По време на строителството не се предвижда доставка на леснозапалими или взривоопасни материали. Ако се наложи или предприе с допълнителен проект влагане на леснозапалими или взривоопасни материали ще трябва да се предпришат и съответни мероприятия, съобразно чл. 11, точка 3 от Наредба №2.

Монтажът на панелите ще се изпълняват по специална технология, предписана от производителя. Ако се наложи или предприе със заповед или с допълнителен проект влагане на леснозапалими или взривоопасни материали ще трябва да се предпришат и съответните мероприятия, съобразно чл. 11, точка 3 от Наредба № 2.

Особено внимание да се обърне при работа със запалими и горивни материали. Не се предвижда склад за пожароопасни и лесно запалими материали на площадката.

10.1 Пожарна и аварийна безопасност

При пожар или авария се действа по правилата на чл.74 от Наредба № 2, като за целта на необходимите по подобектите места ще се поставят необходимите указателни знаци. Ръководителят на обекта установява контакт с най-близката Районна служба за ПАБ и конкретизира системата за връзка на обекта с РСПАБ чрез използването на мобилни телефони.

На видно място на територията на обекта се поставя табела с телефонния номер на РСПАБ, местната медицинска служба, адреса и телефона на местната спасителна служба. КБЗ /от състава на надзора/ ще бъде отговорен да изисква и постоянно да наблюдава и проверява за:

- състоянието и местоположението на табелите по чл.65, т.2 от Наредба №2
- редът за пожаробезопасно използване на електрически уреди;
- разрешените и забранените места за тютюнопушене;
- инструктажа на работниците по ПАБ, съгласно изискванията на Наредба № 3 за инструктажа на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана, чл. 66, ал. 2, т. 1;
- редът за осигуряване на пожарна безопасност на обекта в извънработно време;
- определя отговорник за ПАБ на обекта и му възлага поддържането и привеждането в състояние на годност на противопожарните уреди, съоръжения и средства за пожарогасене.

Ръководителят на обекта организира проверка на строителните машини за тяхното оборудване с изправни и годни противопожарни уреди и съоръжения.

10.1.1 Оборудване на противопожарно табло на строителната площадка

Ръководителят на обекта осигурява оборудването на табло със следните подръчни уреди и съоръжения:

• прахов пожарогасител 6 кг.	1 бр.;
• кофопомпа с вода или воден пожарогасител	1 бр.;
• съд с 200 л вода	1 бр.;
• сандък с 0.5 м ³ пясък	1 бр.;
• кофа поцинкована	1 бр.;
• лопата крива	1 бр.;
• стълба	1 бр.

Строителят издава заповеди за: назначаване на нещатна пожаротехническа комисия; определяне на разрешените и забранените места за тютюнопушене. За изпълнение на определените от комисията мероприятия за подобряване на ПАБ на строителната

площадка строителят издава заповед, в която се посочват съответните отговорници и сроковете за изпълнение.

Подръчните противопожарни уреди и съоръжения на строителната площадка се зачисляват на лица, определени от техническия ръководител за отговорници по ПАБ, на които се възлагат контролът и отговорността за поддържане и привеждане в състояние на годност на тези уреди и съоръжения.

Всички противопожарни уреди да бъдат боядисани в червено.

До подръчните уреди и съоръжения за пожарогасене, пожарните кранове и хидранти, сградите, складовете и съоръженията на строителната площадка се осигурява непрекъснат достъп.

Уредите и съоръженията за пожарогасене се означават със съответните знаци и се поддържат годни за работа във зимни условия.

Ръководителят на обекта осигурява обозначаването на местата на противопожарните уреди и съоръжения и местата забранени за пютюнопушене.

10.1.2 Изисквания за ПБ на обекта

На обекта не се допуска:

- използването на нестандартни отоплителни и нагревателни уреди и съоръжения и на други директни горивни устройства;
- окачването на дрехи, кърпи и др. върху контакти, изолатори или други части на електроинсталацията и сушенето им върху отоплителни или нагревателни уреди;
- използването на хартия, картон, тъкани и други горими материали за направата на абажури за лампи.

10.1.3 Действия при пожар

При подаване на сигнал за аварийна ситуация ръководителят на обекта или отговорника за ПАБ на обекта незабавно предприемат следните мерки:

- По най-бърз и безопасен начин евакуират всички работещи, които не участват в борбата с пожара или аварията, по посока на надветрената страна на мястото на произшествието.
- В случай на пожар или авария свързана с последващ пожар, незабавно уведомяват РСПАБ и компетентните служби.
- Прекратяват работата на мястото на аварията и на застрашените производствени участъци.
- Организируют противопожарното ядро за локализиране и ликвидиране на пожара или аварията чрез използването на наличните противопожарни съоръжения и средства.
- Да се изключи захранващото напрежение на всякакъв вид оборудване в аварийния участък
- Не възобновяват работа, докато все още е налице сериозна непосредствена опасност.

За осигуряване на ПБ стриктно да се спазват предписанията на Наредба No 13-1971 от 29.10.2009 г за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар. Всички означения за ПБ да са съгласно Наредба № РД-07/8 от 20 декември 2008 г. за минималните изисквания за знаци и сигнали за безопасност и/или здраве при работа.

10.1.4 Отмяна на аварийна ситуация

Ръководителят на обекта, съгласувано с РСПАБ отменя аварийното положение след окончателно премахване на причините за аварията и пожара, при невъзможност за тяхното повторение, разпространение или разрастване, както и при условие, че са взети всички необходими мерки за пълното обезопасяване на лицата и средствата при възстановяване на работата.

11 Места със специфични рискове и изисквания по БЗ:

Местата със специфични за този строеж рискове са:

1. Работа по и около рамковите скелета;
2. Работа при извършване на покривни работи за монтаж на слънчеви колектори.
3. Работа с хаспел

12 Машини и инсталации, подлежащи на контрол:

1. Подемник;
3. Защитно заземление;
4. Инвентарни скелета;
5. Циркулар;
6. Електропробивни машини и механизми;
7. Електрозаваръчни агрегати;

Строителните машини, които работят или се предвижда да работят на строителната площадка, трябва да :

-отговарят на изискванията на инвестиционния проект за извършване на предвидените СМР ;

-са в добро техническо състояние, преминали съответното техническо обслужване, и да са безопасни за използване.

Опасните зони около строителните машини, извършващи дейностите по ал.1 се означават в съответствие с инструкциите за експлоатация.

Продуктите, машините, съоръженията и другите елементи, които посредством движението си могат да застрашат безопасността на работещите, при транспортиране и складиране се разполагат и стабилизират по подходящ и сигурен начин, така че да не могат да се приплъзват и преобръщат.

13 Отговорни длъжностни лица:

1. Координатор по БЗ
2. Технически ръководител
3. Ръководител на противопожарната комисия

14 Евакуационни пътища:

Евакуационните пътища се означават на ситуационния план и по самата площадка със съответните знаци по приложение към Наредба № РД-07/8 от 20 декември 2008 г. за минималните изисквания за знаци и сигнали за безопасност и/или здраве при работа

15 Места за съсредоточена работа:

Техническият ръководител, съответно строителят или координаторът по безопасност и здраве, следи за подходящите мероприятия в местата за съсредоточена работа, нарежда да се поставят необходимите знаци, да се спазва предвидената технологична последователност, да се актуализират в този смисъл инструкциите по БЗ и информационните листове. При възникване на необходимост от технологично съсредоточаване се провеждат ежедневни производствени инструктажи.

16 Схема на местата със специфични рискове, изброени в т. 11 - означени са на схемата.

Цялата площадка е място на специфични рискове.

1. В опасните зони достъпът на лица, неизвършващи СМР, се ограничава по подходящ начин.
2. Когато опасната зона излиза извън границите на строителната площадка, в резултат на което се ограничава, затруднява или спира движението, тя се определя със схема за временна организация и безопасност на движението.

- 3 Опасните зони на работното оборудване в границите на строителната площадка се определят и означават, както следва:
при височина на строежа до 20.0 m опасната зона е не по-малко от 7.0 m;
при височина на строежа над 20.0 m опасната зона се определя с инвестиционния проект.
- 4 За обезопасяване на работното оборудване на строителната площадка се използват постоянни или временни ограждения (парапети, капаци, мрежи, екрани и др.), прилагани при шахти, стълби, балкони, площадки, мостове, естакади, пешеходни пътеки, стърчащи части и части с остри ръбове и краища, движещи се машини и съоръжения, заготовки на материали, пръскащи или разливащи се течности, хвърчащи частици, метални стружки, стърготини и др.
- 5 Проходите, подходите и входовете на строителната площадка, които се намират в опасните зони на работното оборудване, се осигуряват на не по-малко от 1,0 m извън габарита им с устойчиви и стабилни покрития (предпазни подове, козирки и др.) съобразно конкретните условия.
- 6 Опасните зони, където е възможно падане на товари при преместване с монтажен кран, се сигнализират с предупредителни знаци и табели. В тези зони се забранява достъпът на външни лица най-малко на 5,0 m от вертикалата на повдиганите товари.
- 7 В случай че опасната зона по ал. 1 достига оградата на строителната площадка, върху нея се изгражда предпазна козирка.
- 8 В случай че опасната зона по ал. 1 излиза извън оградата на строителната площадка или обхваща други строителни съоръжения, работата в нея се организира съгласно плана по безопасност и здраве.
- 9 Не се допуска повдигане, преместване или спускане на всякакъв вид товари, монтажни елементи, оборудване и др. над обитаеми сгради, попадащи в опасната зона на товароподемно (монтажно) съоръжение.
- 10 Отворите в строителни и конструктивни елементи (стени, етажни плочи, покриви и др.), които създават опасност за падане от височина:
се обезопасяват чрез парапети, ограждения или здраво покритие, които да понесат съответното натоварване;
се означават и/или сигнализират по подходящ начин
- 11 При извършване на СМР по фасади в населени места работната площадка задължително се огражда с предпазна мрежа, когато височината на пода на площадката е по-голяма от разстоянието, на което е възможно да преминават хора или превозни средства.
- 12 Поставянето и снемането на средства за колективна защита се извършват с използването на предпазен колан, закрепен към специално предпазно устройство или към конструкцията на строежа, при спазване на технологична последователност за осигуряване на безопасността на работещите.
- 13 Премахнати по време на работа обезопасителни съоръжения, ограждения, покрития и др. се възстановят от строителя, който ги е премахнал.
- 15 При възникване на опасни условия (свличане на земен пласт, неочаквана поява на газове, поддаване на основата под строителни скелета, машини и съоръжения, недопустими деформации, скъсване на електрически проводници, откриване на взривоопасни вещества и др.) работата се преустановява и работещите напускат опасните места без нареждане. Работата се възобновява по нареждане на техническия ръководител след отстраняване на съответната опасност.
- 16 Извършването на СМР на открито се преустановява при неблагоприятни климатични условия (гръмотевична буря, обилен снеговалеж, силен дъжд и/или вятър, гъста мъгла, през тъмната част на денонощието или при прекъсване на изкуственото осветление и др.).

17 Строителят своевременно информира работещите на строежите, за които отговаря, за очаквани резки промени в климатичните условия.

16.1 План за предотвратяване и ликвидиране на аварии

1. На видни места на строителната площадка да се поставят табели с адреса и телефоните на службата на ПАБ, местната медицинска служба и на местната спасителна работа. Големината на знака - табела се определя така, че да бъде осигурено точно и ясно възприемане на съдържащата се в него информация
2. Да се постави аптечката на строителната площадка за оказване на първа медицинска помощ и да се окомплектова с необходимите лекарствени средства и материали. Мястото да се обозначи съгласно Наредба 4 за за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарна охрана
3. Да се уточнят и инструктират работниците за знаците и звуковите сигнали, които ще се използват при настъпване на бедствия и аварии и техните задължения и действия след сигнала. Сигналят за евакуация е трябва да е продължителен и всички други сигнали за опасност съществено да се различават по времетраене от него.
4. Да се обозначат съгласно нормативните изисквания евакуационните пътища на обекта при настъпване на бедствия и аварии.

16.2 План за предотвратяване и ликвидиране на пожари

1. На видни места на строителната площадка да се поставят табели с адреса и телефоните на службата на ПАБ, местната медицинска служба и на местната спасителна работа. Големината на знака - табела се определя така, че да бъде осигурено точно и ясно възприемане на съдържащата се в него информация
2. Да се закупи противопожарно оборудване съгласно изискванията на Наредба 2. Да се обозначи съгласно изискванията. Да се направи инструктаж на работниците относно пожарната безопасност и да се запознаят с местоположението на уредите. Указателните знаци за противопожарно оборудване имат правоъгълна или квадратна форма и бял графичен символ върху червена повърхност (червената повърхност заема най-малко 50 % от площта на знака).
3. Да се назначи нещата противопожарна комисия, да се уточнят нейните задължения и действия при пожар – уведомяване на РС ПАБ, използване на противопожарни средства, локализиране на пожара, евакуация на работещите.
4. Да се обозначат съгласно нормативните изисквания местата за тютюнопушене
5. Да се обозначат евакуационните пътища.
6. Да се осигури непрекъснат и лесен достъп до противопожарните средства.

Съставил:

„ИНВЕСТСТРОЙ-92“ ЕООД
оценяващо съответствието на инвестиционните
проекти и строителен надзор
лиценз № ЛК-000435/21.06.2005 г.
гр. Б. Търново
дата: 2015 г. подпис: *[подпис]*
Управител: Ина Минчева-Карамидева

ПЪЛНА ПРОЕКТАНТОР
Л. Лалев

